26ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7190 — 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1909 — ՇԱԲԱԹ — 15 Septembre 1909 — 26me année — N 7190

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

Բաժանորդագրութեան Պայմանները
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Ղ.
» » վեցամսեայ 45 »
Դուրսը երեք համար տարեկան 100 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 25 Ֆր
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درهلیه قلطه
AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԸ

ՈՍԿԻԷ ՀՈՐԹԸ. ՁԱՐԻԲԷՆ ԲԱՐԻՔ

Հոկտեմբերը կը մօտենայ քայլ առ քայլ։ Ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ որ այդ ամիսն էր մեր պայմանաժամը Ազգային Տուրքը գանձելու, ներկայ տարուան հաշուոյն։ ու դժբախտաբար ցարդ ոչինչ ըլլուեցաւ։

Եթէ մենք կը վերադառնանք մեր առաջարկութեան, պատճառը կրկնակ է. նախ որ, նոյն նիւթը չօշափող յօդուածիս երեւնալէն ի վեր իրարմէ շատ հեռու բոլորովին տարբեր գաւառներէ ծանօթ ու անծանօթ ազգակիցներ նամակներով կը շնորհաւորեն գաղափարս և անոր փութով իրականացումին պէտքը կը շեշտեն, ու մենք այս յօդուածով արձագանգ կըլլանք այդ փափաքներուն։ Բոլորովին անկազմակերպ ժողովուրդ մըն ենք. ոչինչ ունինք ազգային։ ոչ մէկ նիւթական, գործնական կազմակերպութիւն. հինգ զուրուշի երբ պէտքն ունենանք, ստիպուած ենք մասնաւոր կոչեր ընել, դիմումներ սարքել, հանդէսներ ու հանգանակութիւններ կազմել, ինչ որ միշտ ժամանակի և արտակարգ զոհողութիւններու և ջանքերու կարօտ է. մինչ անդին անօթին կը հիւանդանայ, և հիւանդը կը մեռնի։

Ճերմակ դրամը սեւ օրին համար է, կըսեն, սեւ օր՝ ամէն օր ու ճերմակ դրամը ոչ մէկ տեղ։

Մեր երկրորդ պատճառը պնդելուն Ազգային Տուրքի մը հաստատութեան— չենք ուզեր թուել բարոյական օգուտները—սա է.—որովհետեւ ուրիշ մինչեւ հիմա առաջարկուած միջոցներն անբաւական են և անգործնական. առնենք օրինակի համար "«ծխողներու տանոցները», և «փոխան կիրակամուտքի»»։

Առաջինը.— Մենք բաւական աղնուացած ժողովուրդ մը չենք—ինչպէս անկիւսաքսոնները—որ գիտնայինք մեր հաճոյքներէն ու վայելքներէն նշանախեց մը զոհել. դեռ շատ համբայ կարելու ենք այդ կատարելութեան հասնելու. մարդկային բնութիւնը զարմանալի է. սիրով կուտանք մէկ ոսկի, կամ հպարտութեամբ կը նեռենք մէճիտիէ մը գանձանակի մը մէջ, բայց մենք, հակառակ մեր «առատաձեռնութեան», կծծութեամբ, չկամութեամբ կը համբենք մեր հիւրին պատառները և անոնց մեծութիւնը կը քննադատենք ներքնապէս։ Այսպէս, մինչդեռ ոչ ոք պիտի գիտնայ թէ ո՞վ որքան նուազ ծխած է ազգին սիրոյն, ամէն ոք պիտի իմանայ սակայն թէ ո՞վ որքան Ազգին Տուրք վճարած է։ Մարդկային բնութիւնը սապէս թէ նապէս փոխարինուիլը կը սիրէ, եսասիրութիւն մըն է որ սակայն կարտադրէ. և այդքան մը գգուանք անոր եսին շատ համարելու չէ, քանի որ Ազգը պիտի օգտուի։

«Փոխան կիրակամուտքի». դուք ունեցէք, պարոններ, և մի՛ զրկէք մեր թշուա՛ռ, թշուա՛ռ, անմխիթար ժողովուրդը իր պղտիկ մխիթարութիւններէն, իր խունկերէն ու մոմերէն, իր դաբաւոր անվնաս սովորութիւններէն։ Մարտիրոսներու ու նահատակներու առատութեան այս տարիներուն երբէք չպիտի յաղողինք համոզել մեր ազաւոր այրիներն ու անժառանգուած ծերունիները որ կիրակամուտքի այդ հոգեկան հաճոյքէն զրկուին, հաճոյքը իր ննջեցեալը մօտը կարծելուն, իր Քրիստոսը ներկայ ու սեղանակից համարելուն։

Զիարաւինք. «փոխան ծաղկեպսակին» հիւանդանոցի հանդէպ տածուած անապական, անկեղծ սէրէն չէ միայն որ ծագում առած է և կ'ապրի, այլ՝ բէքլամը, պատիւը, հրապարակումը մեծ բաժին մը ունին հոն։

Ուրացէք եթէ կրնաք։

Ցեռոյ, կը հարցնենք դարձեալ թէ ինչ անպատեհութիւն կը տեսնէք որոշ կերպարանք ու կազմակերպութիւն տալու այն նուէրներուն զոր ազգը բրաւ ու կ'ընէ լիառատորեն ու սիրով, տարիէ մը ի վեր. թող սա Ատանայի մեծ չարիքէն գոնէ այս բարիքը ծնի։ Եւ նոյն իսկ հակասելով ինքզինքնուս պիտի առաջարկէինք որ ոչ միայն եռամեայ ըլլայ այս Տուրքը այլ և տեւական, մինչեւ որ գոյանայ այնպիսի գումար մը որուն տոկոսը բաւէ մեր կրթական ու մխիթարական հաստատութիւններուն։

Անցեալները կը գանգատուէր թէ գաւառային ոչինչ ն'ռնէ Ս. Փրկչէ հիւանդանոցին համար. այդ իմ ու քուկի կըռիւն ալ պիտի դադրի քանի որ ամէն հայ մասնակից ըլլալով Սնտուկին հաստատութեանը՝ ամէն կեդրոն պիտի օգտուի հաւասարապէս կամ համեմատաբար, վասն զի պիտի հաստատուին տարեկան վարկեր, օրինակի համար Հիւանդանոցին՝ ասչափ. Միացեալին՝ նչափ. և... Թուրքերէն լեզուով հայ պաշտօնական օրականի մը հիմնարկութեան՝ այսքան։ (Հոս տեղը չէ քննելուն այս լուրջ ձեռնարկին ալ կարեւորութիւնը. ըստ մեզ փորձ մըն է որ կ'արժէ ընել. վասն զի եթէ քիչ մը մօտէն քննենք խնդիրը, զրեթէ պիտի համոզուինք որ զանի կարդացող հազիւ թէ Թուրք մը պիտի գտնուի հասարակ ժողովուրդէն, վասն զի կամ պիտի պիտի համարեն և կամ չպիտի հաւատան եղբայրսիրական զգացումներուն. իսկ թէ պաշտօնական մարմիններ ո՞րքան պիտի զիջանին ձեռք դպցնել՝ ատոր փորձը միայն պիտի ցուցնէ։ Այս տարակուսանքները հանդերձ, պարտաւոր եմ հաւատալու այդ պաշտօնաթերթին ուշ կամ կանուխ մատուցանելիք օգտակար ծառայութեան. ըսեմ թէ ինչպէս։— Երբ դեռ ոչ գերմաներէն գիտէի ոչ իտալէրէն կը հասկնայի, Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ ապրելէ, այդ երկիրներու լեզուին հմուտ ըլլալէ ետքն իսկ երբ օրին մէկը Գերմանիա հասայ ինծի այնպէս թուեցաւ թէ ամէն գերմանացի ինծի դէմ կը բարկանար կամ կը հայհոյէր, և դաւադրութիւններ կը նիւթէին իրենց մէջ զիս կողոպտելու կամ ինծի ծուռ ճամբայ ցոյց տալու։ Ուստի և միտքս գրի, ըստ իմ սովորութեան, այդ խայտառակ դժուարութեան ալ յաղթել ու սորվեցայ այդ և իտալերէն լեզուները. վասն զի աւելորդ չեմ համարիր, մէկդի դնելով կեղծ համեստութիւնը, ըսելու թէ, կեանքիս մէջ խիստ հպարտ եմ ինքզինքս դժուարութեան առջեւ գտնելու, կամ ուրիշէն վար մնալու և կամ անկ[illegible] հնուատալու և, ամէն անգամ որ գտնուած եմ դժուարութեան մը հանդէպ կամ անելանելի դրութեան մը մէջ, սոսկալի կերպով խպնած եմ ինքզինքս և վճռած եմ յաղթել. ու յաղթանակը միշտ տարած եմ։ Մեր երիտասարդ ընթերցողներուն համեստ դաս մը տալու մտքով է որ համարձակեցայ մանել այս մանրամասնութեանց մէջ։ Հիմա դառնանք բուն խնդրոյն.— այսպէս ուրեմն, զարմանալի չէ որ թուրք ամբոխը որ հայերէն բառ մը չի հասկնար, և չի կարդար, զմեզ՝ Հայերս համարէր իբրեւ խորհրդաւոր, դաւադրող. և դեռ շատ գէշ ժողովուրդ մը որ ատէր հայ լրագիրը, սոսկար հայ ընկերութիւններէն ու գրքերէն, հիմա ինչպէս պատահեցաւ ինծի իմ առաջին այցելութեանս ի Գերմանիա. ինծի համար միշտ պաշտելի է ժողովրդեան լեզուով գրել և խօսիլ և անոր փորձառութիւնները գրի առնել։ Այսպէս ուրեմն ապացուցած կը համարիս թուրքերէն լեզուով հայ օրականի մը կարեւորութիւնը, որուն մասին արդէն գրուեցաւ քանիցս։

Դարձեալ, կը կրկնենք որ Ազգին առատ նուէրներուն որոշ կերպարանք մը տալուն մէջ ոչ մէկ անպատեհութիւն չենք տեսներ մենք։ Ընդհակառակը, Ազգ. իշխանութիւնը պիտի չանի ազգին համարումն ու վստահութիւնը. և պիտի անկաս ու հպարտ զգայ ինքզինքը. մինչդեռ այսօր ժողով, դռնբաց կամ դռնփակ վէճ, կռիւ և վերջապէս դիմում մը կառավարութեան որ օրին մէկին ալ կը հաճի 30000 ոսկի քուէարկել որմէ կ'օգտուին ամէն ցեղ բացի մերինէն. աւելորդ է մանրամասնութեանց իջնել։ Հպարտ ըլլանք. հաստատենք Ազգ. տուրք մը որ միւնոյն ատեն Ազգ. օրէնք դառնայ և որուն առջև ամէն Հայու գլուխ խոնարհի. վայխառու, արծաթապատ ժողովուրդի անուն հաներ ենք, մինչդեռ ամէնէն պաբպոզուին ենք։

Այո՛, տուէք մեզի Ազգային տուրքի մը մխիթարութիւնը. ասանկ ամէնէն գործնական, նիւթապաշտ դարու մը մէջ, մենք դեռ ո՛րքան տղայօրէն կը շարժինք. ինչո՞ւ համար գոնէ ֆինանսապէս անկախ դրութիւն մը չենք ստեղծեր մեզի համար, դեռ մինչև ե՞րբ պիտի հաւատանք թագրիրներու և դիմումներու ամէնազօրութեան, ինչո՞ւ չենք փորձեր խուժանին մօտենալ ու մօտեցնել մեզի, երբ կառավարութիւնը զանոնք զսպելու հաւատեցնելու անկարողութիւն կը պատրուակէ։ Ներքին գործերու նախարար մը ունինք որ լաւագոյն մարդն է ցարդ եկած գացածներուն. օգտուինք անոր անկեղծօրէն բարի տրամադրութիւններէն։

Ո՛վ Ազգ. իշխանութիւն, մինչև հիմա խաչափայտեր կանգներ ես մեր առջև. ու խաչքարեր դրեր մեր կռնակը, այսօր ալ ժամանակն է որ նոր փորձ մը կատարէիր, Ոսկի Հորթին զօրութիւնը փորձելու գործը։

Երեխայ չենք, այլ ևս ժամ է որ գործնական մարդու ու ժողովուրդի կարգ անցնինք։

* * *

Ատանայի և ընդհանուր ազգին տառապանքներուն երեսէն կրած բարոյական ցաւերս երկնցուցած ըլլալով իրենց քանդիչ ձեռքերը մինչև առողջութեանս, ամիս մը կայ արդէն որ օրական նուազումներու կենթարկուիմ, ու կը զգեստնուիմ. դասերս դադրեցուցած եմ և յօդուածագրութիւնս ալ ժամանակ մը դադրեցնելու ստիպուած էի, բայց ինչպէս բսի, ստացած նամակներս մղեցին զիս մարմրելով, քրտնաթաթաւ, ջղագրգիռ, գրել այս քանի մը տողերը։

Ո՛վ գիտէ, ազնիւ ընթերցող, թէ այս նոփնոր բէժիմը դեռ ինչ զոհեր չպիտի տանի։

Հին գինի նոր տիկի մէջ։

Լասիկ։

Անգլիա — ԽՈՍՐՈՎ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵԼՄՏԱՑՈՒՅՑԸ.—Ֆրանսայի ելմտական նախարար Պ. Բոյրոիի աշխատութիւնը 1910 ի ելմտացոյցին ծրագրին նկատմամբ կատարուելիք փոփոխութեանց համար, գրեթէ աւարտած է և մէկ քանի օրէն պիտի ներկայացուի ելմտացոյցի յանձնաժողովին։ Նոր ծրագրին ընդհանուր գիծերը հիմակուընէ յայտնի են։ Նախարարը նոր տուրքեր պիտի առաջարկէ Խորհրդարանին։ Պ. Բոյրոի բոլոր կէտերը և իր պաշտօնակիցներուն առաջարկութիւնները մանրազնին կերպով քննելէ ետքը, կը գտնուի 199 ½ միլիոն ֆր.ի բացի մը հանդէպ, որով որոշած է նոր տուրքեր առաջարկել այդ բացը լրացնելու համար։ Վերոգրեալ 199 ½ միլիոն բացին մէջ կան 15-16 միլիոնի նոր տուրքեր զորս ելմտական նախորդ նախարար Պ. Բայլօ ծրագրած և ելմտացոյցին յանձնաժողովն ալ ընդունած էր։ Ահաւասիկ Պ. Բոյրոիի առաջարկած տուրքերը.— Ծխախոտի տուրքերուն յաւելումը, ուրկէ 65 միլիոն ֆր. պիտի գոյանայ. ժառանգութեան տուրքերուն յաւելում՝ 40 միլիոն, ալքոլի տուրքերու յաւելում՝ 24 միլիոն. օղի, գինի ու ապէնդ՝ 38 միլիոն. ստացագրի դրոշմաթուղթ՝ 10 միլիոն. ինքնաշարժ կառք՝ 6 միլիոն. հանք 5 միլիոն և ուրիշ յաւելումներ։ Ծխախոտի տուրքին յաւելումը գլխաւորաբար պիտի կատարուի սուղ տեսակին վրայ. իսկ սովորական ծխախոտներու բաքէդներու ծանրութիւնը պիտի պակսի, հիմակուան գինը պահելով։

ԳՆԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը, Ֆրանց Եոզէֆ կայսէր սիրալի կերպով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելէ ետքը, Բարլսրուհէ ուղեւորեցաւ, ուր ժամանած է Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը։ Վիլհելմ կայսրը, աւստրիական մեծ մարզանքներուն վայրէն հեռանալէ առաջ, տեսակցեցաւ զանազան ազգերու զինուորական կցորդներու հետ։ Սպաները զինուորական կցորդներէն մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեց Մէլիլայի դործին վրայ։ Ֆրանսայի զինուորական կցորդին հետ տեսակցեցաւ Ֆրանսական բանակին համազգեստներուն փոփոխութեանը մասին։ Զուիցերիոյ զինուորական կցորդին ալ ըսաւ թէ կը փափաքի ներկայ ըլլալ Զուիցերիոյ բանակին աւազմափորձերուն, վասն զի, յարեց, այդ բանակին մէջ նորութիւններ ներմուծուած են։

ԼՈՐԴ ՐԻՉՆԼԷՐ.— Անգլիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ թէ Լորդ Ռիչնլէր մարէշալութեան աստիճանին բարձրացուած է։

ԹԱՆՃԷՐԻ կը հեռագրեն Բաբիզի [illegible] դրուած է և ոչ ալ հանրութեան կը ցուցադրուի։ Պալատան ներքին մասին փոքր մէկ յարկաբաժնին մէջ կը բնակի, ուր կը դարմանուի օրունքին վրայ ունեցած վէրքը։ Կ'ըսուի թէ Մոլլա Հաֆիտ միշտ կը կրկնէ իր շուրջ գտնուողներուն թէ Ռոկի տարօրինակ կերպով խելացի է և արժանի իր լաւագոյն ծառաներուն կարգին մէջ գտնուելու։ Մարոքի վեհապետը հիմա միայն զբաղած է դրամ հաւաքելով իրր տուրք և Հաուզի մէջ պաշտօնատարի պաշտօններ ծախելով։ Այդ տեղը մինչեւ հիմա կը կառավարէին Կլաուին և Այսա Պէն Օմար։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը հեռագրէն Նայէ Ցրայէ Բէհսէ ի թէ պաշտօնական հերքումներու հակառակ, իրազեկ շրջաններու մէջ ըսուածին նայելով, Սերպիոյ թագաւորին անդրանիկ զաւակը՝ Եօրկէյ իշխանը, որ գահաժառանգութենէ հրաժարած էր, նորէն այդ իրաւունքը ձեռք կընար կամ կը մերժէր հասկնալ թէ ի՛նչ բանի կը ձգտէր այդ յառաջանը։ Սէվերաքի չափ տժգունած էր, երբ ճարտարագէտը, առանց աչքերը վեր բարձրացընելու, խուլ ձայնով մը յարեց.

—Օրիո՛րդ, երբ առաջին անգամ ձեզ տեսայ տարի մը առաջ, կրանքը ալ չէր շահագրգռեր զիս, կեանքը բնա մը կը թուէր ինծի, այնպէս որ երկար ատենէ ի վեր տուած մէկ որոշումս ի գործ պիտի դնէի, այն է անձնասպան ըլլալ...։ Դուք կեանքին հետ հաշտեցուցիք զիս...։ Սա եղաւ ձեր առաջին ազդեցութիւնը իմ վրաս, բայց ո՞չ ամէնէն կարեւորը!...։ Նոյն իսկ կեանքը սիրած ատենս մտքով միայն կը սիրէի։ Սիրտս մեռած էր, կամ աւելի ճիշդը կ'ըլլայ ըսել, անզգայութեան քունին մէջ թաղուած էր...։ Այս սիրտը, օրիորդ, առաջին անգամ ըլլալով, դուք արթնցուցիք զայն. կենդանութիւն, տրոփում, նոյն իսկ տառապանք և թերեւս յոյս պատճառելով անոր...։ Հիմա հասկցա՞ք միտքս։ Բաւակա՞ն է ըսածս՝ հասկցնելու համար թէ կը սիրեմ ձեզ...։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (33)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՇԻՐ

ՁՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽԵՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՂԶԻՆ ԴԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Դ.

Երկու Սէրերը

Աֆրկա համբ խոստովանութիւն մըն էր հիացման, տենչանքի, աղերսի, սիրոյ։ Մօիզէթ, առանց ըմբռնելու այդ նայուածքին իմաստը, անհաճոյ ապաւորութիւն մը կը կրէր. նոյնպէս չէր ախորժեր ճարտարագէտին ընթացքին յանկարծական փոփոխութենէն։ Սէվերաք, տխրութեամբ համակուած, վրդովիչ յանդգնութիւն մը ունենալ կը թուէր։ Մօիզէթի աչքերը ապշութիւն միայն կ'արտայայտէին։

Այդ յեղակարծ հանդիպումը փայլակի տեւողութիւնը ունեցաւ։ Արդէն իսկ Ֆիւլպէր և Օքսիւս իր սենեակը կը մտնէին. Մօիզէթ անցաւ գնաց, իսկ Սէվերաք անոր հետեւեցաւ։ Մանկամարդ աղջիկը ներքանցքին մէջէն կը յառաջանար, իր յարկաբաժինը երթալու համար։ Բայց սանդուխին վրայ հասնելուն պէս, ջերմ փափաք մը ունեցաւ Շէզ-մ'Օրօր երթալու և հոն երաղելու։ Ուստի սկսաւ սանդուխներէն վեր ելլել։ Կափարիչին առջեւ հասնելուն պէս, Մօիզէթ ետին դարձաւ բնազդաբար։ Սէվերաք անհետացած էր։

— Ինչ տարօրինակ մարդ, մրմնջեց նորատի աղջիկը. ինչո՞ւ այդպէս կը դիտէր զիս ինչ կուզէ ինէ...։ Հայրս ըսաւ որ այսուհետեւ մեզի հետ պիտի ճաշէ...։ Տղան կալի պիտի ըլլայ ...։ Այդ գործը անհաճոյ կը թուի ինծի, չեմ գիտեր ինչո՞ւ...։

Մօիզէթ ելեկտրական հաղորդիչին վրայ կոխեց մատով և կափարիչը բացուեցաւ։ Երկու վայրկեան յետոյ՝ Մօիզէթ կէս մը փռուած էր Շէզ մ'Օրօրի մէջ։ Ճերմակ ու պարզ ցփսի մը միայն կը ծածկէր գլուխը։ Դէմքը արեգակին հակառակ ուղղութեամբ դարձուց, որպէս զի արեւուն ճառագայթները դէմքին վրայ չընդունէր. յետոյ աչքերը խարակին վրայ սեւեռած, ուր առաջին անգամ տեսած էր գեղանի ու առեղծուածային երիտասարդը, Մօիզէթ սկսաւ երազել։

Մօիզէթի անուրջները ծաղկատի աղջկան մը անուրջներն էին, որ դեռ նոր սկսած է մարդու մը նկատմամբ տածել զգացում մը, զգացում մը որուն չէր կանխապատրաստուած ո՛չ օրդիական սիրով և ոչ ալ բարեկամութեամբ...։ Մօիզէթ կը յիշէր իր կարդացած գիրքերը, և յուզմամբ կը խորհէր որ այդ նոր զգացումը սիրոյ զգացում մը չէ՞ր արդեօք...։

Մօիզէթ անուրջի դժոխային վերնագաւառներուն մէջ խորասուզուած էր բոլորովին, երբ մօտէն եկած մարդկային ձայն մը, զոր չկրցաւ զանգանել, բիրտ իրականութեան աշխարհը փոխադրեց զինքը։ Թեթեւ ճիչ մը արձակեց, ձայնին ուղղութեամբ դարձուց գլուխը, և երկու քայլ հեռուն, Սէվերաքը տեսաւ։

Առանց տեղէն ելլելու, քարէ թիկնաթոռին վրայ չակուեցաւ։ Ու մեքենաբար հարցուց.

—Պարո՛ն, ի՞նչ կ'ուզէք։

Սէվերաք յայտնապէս յուզուած, տրժգոյն ու շատ խոնարհ երեւոյթ մը ունէր։ Անվստահ ձայնով մը պատասխանեց ան.

— Օրիո՛րդ, կը թոյլատրէ՞ք որ հոս նստիմ...։ Ձեզի հետ խօսելիք ունիմ։

Զափազանց յուզուած, Մօիզէթ խորհեցաւ մերժել այդ անակնկալ խօսակցութիւնը։ Բայց իսկոյն ուրիշ մտածում մը պատճառ եղաւ որ իր մտածումը փոխէ։ Թերեւս ծովուն երիտասարդը տեսած ըլլայ ան. ըսաւ Մօիզէթ մտովի...։ Հակառակ Սէվերաքի նկատմամբ ունեցած բընազդական հակակրութեան, ճիգ մը ըրաւ ժպտելու, բայց իր ձայնը ցուրտ լրջութիւն մը ունէր, երբ կ'ըսէր.

— Նստեցէ՛ք, պարո՛ն. մտիկ կ'ընեմ ձեզ, թէև տարօրինակ բան որ առանց հօրս ներկայութեանը կ'ուզէք ինծի հետ խօսիլ....։

Սէվերաք ժայռին վրայ նստաւ, դէմքը Մօիզէթի դարձուցած, կռնակը՝ ծովուն։ Իր աչքերը յառած էր մանկամարդ աղջկան աչքերուն վրայ։ Թէև յուզուած, բայց իր ձայնին մէջ պարզ ու հաստատամիտ չէչտ մը կար.

—Օրիո՛րդ, հակիրճ ու ճշգրիտ կերպով պիտի խօսիմ։ Եօթը ամիսէ ի վեր սրտիս մէջ կը մնուցանեմ այն զգացումը որ զիս մղած է ներկայ անսովոր դիմումը ընելու։ Այդ զգացումն է որ պիտի ներշնչէ իմ խօսքերս։ Ջանացած եմ ծածկել զգացումս։ Թերեւս մշանջենապէս ծածկէի զայն, եթէ երբեք այդ զգացման բռնութիւնը ինծի չխանգնէր թէ ի վերջոյ պիտի յայտնէի զգացածս, հակառակ կամքիս...։ Այն ատեն կարուկ որոշում մը առի, որ առնական նկարագրի մը միայն յատուկ է. ու ձեր քով փութացի...։

Սէվերաք լռեց, յուզումէն պարտուած։ Մօիզէթի զարմանքը տպչութեան փոխուած էր։ Մանկամարդ աղջիկը չէր հասկնար թէ ի՞նչ կրնայ ըսել։ Սէվերաքի ներկայութիւնը, անոր ներկայութիւնը, ինչպէս ամէն անգամ, ինքզինքը կ'ենթարկէր ինծի։ Ինչպէս ամէն անգամ, ինքզինքը կ'ենթարկէր ինծի։ Ինչպէս ամէն անգամ, ինքզինքը կ'ենթարկէր ինծի։

բերելու կը ջանայ իր բարեկամներուն աջակցութեամբը։ Նոյն թերթը կը յարէ այդ խնդիրը այնան պիտի ներկայացուի թէ Սքուբչինային։

ՕՐԻՆԱՍՏԱՆ.— Աթէնքի մէջ թերեւսաւորութեամբ ընդունուեցաւ Քեոլնիշէ Զայթունկի այն հեռագիրը որ կը վերաբերի Եորկոս Թագաւորին գահէն հրաժարելուն։ Այնպէս կը նկատուի թէ գերման մամուլը սովորութիւն ունի այդ տեսակ զրոյցներ հրապարակ հանելու։ Աթէնքի իրազեկ շրջանակներուն մէջ այդ լուրը բոլորովին կը հերքուի։ Հելլէն լրագիրները կ'ըսեն թէ նոյն կարգի ծրագիր մը գոյութիւն չունի մայրաքաղաքին հաւատարմութիւնը կը հաստատեն այն ցոյցերը որոնք Գորֆուի և Բագրասի մէջ կատարուեցան, երբ գահաժառանգ իշխանը այդ տեղերէն կ'անցնէր Գերմանիա ուղեւորելու համար։ Սպանները կը յայտարարեն թէ հաւատարիմ են արքայական գերդաստանին և թէ բնաւ չեն ուզած նախատել արքայական իշխանները։ Թագաւորին գահէն հրաժարիլը անհասկնալի պիտի ըլլայ։ Նախորդ նախարարապետ Պ. Թէոդոքիս պիտի քուէարկէ նոր դահլիճին ելմտական բարենորոգումները, սակայն բանակին ընդհանուր հրամանատարութեան ջնջման ծրագրին համար պիտի տապալէ Պ. Մավրոմիխալիսի դահլիճը, Թագաւորին նկատմամբ վիրաւորիչ նկատելով։

ԼՈՐԴ ՌՈԶՊԷՐԻԻ ՀԱՍՈՒԸ.— Ազատական նախկին նախարարապետ Լորտ Ռոզպէրի ուրբաթ օր արտասանեց այնքան սպասուած իր մեծ ճառը ներկայ ելմտացոյցին վրայ։ Լորտ Ռոզպէրի, որ արդի նախարարութեան հակառակորդն է, ըսաւ թէ կառավարութեան նպատակը եղած ըլլալ կ'երեւայ բռնադատել Լորտերու Ժողովը՝ տալու իր բաղձացած որոշումը, այն կերպով որ Նախարարութիւնը կարենայ երկրին կոչում ընել՝ Լորտերու Ժողովին արարքին դէմ։ Լորտ Ռոզպէրի ատով կ'ընդունի թէ կառավարութիւնը ինքզինքը լաւ դիրքի մը մէջ կը կարծէ անգլիական հանրութեան առջև։ Այդ պայմաններուն մէջ ի՛նչ պէտք է ընէ Լորտերուն Ժողովը։ Ազատական նախկին նախարարապետը այդ մասին անկեղծ կարծիք մը չի յայտներ։ Լորտ Ռոզպէրի ըսաւ.—«Քանի մը լրագիրներ յայտարարեցին թէ ինձ անկ է այդ մասին բան մը ըսել Լորտերու Ժողովին։ Արդ, ես այնպէս կը նկատեմ թէ հիմա ժամանակը չէ և թէ ես այդ գործին մարդը չեմ։ Ցուսալից եմ որ Լորտերու Ժողովը դեռ որոշում մը առած չէ և թէ գործելէ առաջ պիտի խորհի, ելմտացոյցին նկատմամբ եթէ երբէք բան մը պիտի բնէ։ [illegible] Լորտերուն՝ մերժել ելմտացոյցը։ Չ'կայ Անգլիացի մը որ չպատասխանէ ատոնց»։ Լորտ Ռոզպէրիի եղրակացութիւնը այն է թէ կառավարութիւնը, ինքզինք լաւ դիրքի մէջ զգալով, ամէն կերպով Խորհրդարանին լուծմանը փափաքող է և թէ ներկայ պարագաներուն մէջ Լորտերը իմաստութեամբ գործած պիտի ըլլան, եթէ նախարարութեան փափաքած առիթը չընծայեն։ Իր ճառին մեացած մասին մէջ Լորտ Ռոզպէրի Ջանաց ցոյց տալու թէ ինչու բաժնուած էր ազատական կուսակցութենէն և թէ ի՛նչու հակառակ էր ելմտական նախարար Պ. Լորտ Ճորճի ելմտացոյցի ծրագիրներուն։

ՑԵՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

(Խմբագրական «Թան»ի Սեպտ. 11.)

Ցեղային խնդիրները առաջնակարգ շահեկանութիւն մը ունին օսմ. կայսրութեան մէջ։ Երկրին ներքին ապահովութիւնը, անդորրութիւնը և բարգաւաճումը այդ ցեղային խնդիրներէն կախում ունին։ Ժէօն-Թիւրքերը, իշխանութեան գլուխը անցնելէն ի վեր, անկեղծ ջանքեր ի գործ դրած են, իւրաքանչիւր ազգայնութեան համար արդար կացութիւն մը ստեղծելով։ Հակառակ անոնց ջանքերուն, վէճերը միշտ գոյութիւն ունին, զարմանալու բան մը չկայ։ Այն տեսակ խնդիրներ են որ մէկ անգամէն չեն կրնար լուծուիլ։ Ասով հանդերձ՝ գնահատելի յառաջդիմութիւններ գործուած են. իրաւ է որ յուլիսի յեղափոխութեան վաղորդայնին հապճեպ կերպով ծրագրուած ու հռչակուած հաստատութիւնները այնքան բացարձակ, ընդհանրական և կատարեալ հանգամանք մը չունին, ինչպէս լաւատեսները կը յուսային անխորհրդաբար, բայց գէթ ցեղային խնդիրները կորսնցուցած են իրենց սաստկութիւնը։ Վերջին չաբաթներու մէջ պատահած դէպքերը ամփոփենք։

Նախ նկատի առնենք դէշ լուրերը։ Գոստոյի նահանգին հիւսիս-արեւմտեան մասին մէջ անդորրութիւն չի տիրեր։ Թուրքիոյ եւ Գարատաղի սահմանագլխին վրայ պատահած վէճէ մը, Ռուկովոյի Արնաւուտներուն ընդվզումէն, Ֆէրիզովիքի մէջ տեղի ունեցած արիւնալից կռիւէն յետոյ օսմ. զօրքերու և Արնաւուտներու միջեւ վարչական ներքին խնդրի մը պատճառաւ, հիմա ալ Լիումայի Արնաւուտները կ'ապատամբին և Բրիզրէնդի վրայ կը քալեն։

Շարժման անմիջական շարժառիթը լաւ չէ բացատրուած։ Բայց պէտք չէ սխալ գաղափար մը կազմել ատոնց խորունկ պատճառներուն վրայ։ Հինն-Սերպիոյ և Ալպանիոյ մէջ ծագած բոլոր անկարգութիւններուն պատճառը սա է որ յիշեալ երկրամասերուն մէջ ապրող դիւրագրգիռ և անզուսպ ցեղը իր առանձնանձնորոշումներու մասին հարուածներ կը բրած է։ Կ. Պոլսոյ կառավարութիւնը կ'ուզէ Արնաւուտները դնել կայսրութեան միւս քաղաքացիներուն հետ հաւասար կռուանի մը վրայ։ Կ'ուզէ բռնադատ զանոնք որ տուրք վճարեն և զինուորական ծառայութիւն մատուցանեն։ Ատիկա ինքնին կը բաւէ նոյն ընակչութիւնը ապըստամբութեան մղելու, մանաւանդ որ ան մանաւոր կազմակերպութիւն մը ունի ընկերական տեսակէտով։ Ապա-իլ-Համիա միշտ խնայած էր զանոնք։ Արնաւուտներուն առանձնանձնորոշումները յարգած, ճանչցած ու աւելցուցած էր իսկ։ Հանրային իրաւունքի վերադարձը բաւարար պատճառ մըն է այսօր խռովութիւններ յարուցանելու, որոնք ի վերջոյ պիտի զսպուին Երիտասարդ Թուրքիոյ կողմէ, եթէ երբեք ազդու զսպումի մը ատեն ծայրայեղութեան չտանի իր կեդրոնացման ծրագիրները։

Ուրիշ անպատասխանելի մըն ալ կայ. օգոստոսի վերջերը կը խօսուէր Ֆէնէրի Պատրիարքարանին և պուլկար Էկզարքարանին մէկ հաւանական մերձեցումին վրայ։ Ուրիշ խօսքով՝ կը կարծուէր որ տիեզերական Եկեղեցին պիտի ճանչնար պուլկար Եկեղեցին, որով պիտի ջնջուէր պուլկար հերձուածը։ Այդ անյուսալի միջոցը չատ յանկուցիչ ինքնախաբութիւն մըն էր, վերջ տալու համար վէճի մը, որ քառասուն տարիէ՛ ի վեր կը տեւէ։ Ցուսնաց Պատրիարքարանին պաշտօնական օրկան, Էխէզիասիֆի Ալիթիա, այդ ինքնախաբութիւնը կը փարատէ, յայտարարելով թէ այդպիսի ծրագիր մը խնդրոյ առարկայ չէ եղած, և թէ այդ կարգի գաղափարի մը իրականացումը դժուարին կ'երեւայ։ Պատրիարքարանի թերթը այդ առիթէն օգտուելով՝ կը յիշեցնէ բոլոր այն հալածանքները որոնց ենթարկուած են յոյն Օրթոտոքսները՝ վերջին երեք տարուան միջոցին։ Նոյն լրագիրը կը յիշատակէ յոյն մետրոպոլիտներուն վտարումը, ունեցած եկեղեցական գրաւումները. ի վերջոյ կը յայտարարէ թէ «Պուլկար հերձուածողները» օրթոտոքս Ցոյներուն հանդէպ չեն ունեցած այն ընթացքը որով կարելի ըլլայ քրիստոնեայ կոչել զանոնք։ Ապահովաբար, լաւագոյն պիտի ըլլար անցեալ երկպառակութեանց մոխիրները չքրքրել, ապագայ հաշտութեան մը ի նպաստ, որ գերազանցապէս բարձր արդիւնք մը պիտի ունենար եւրոպական Թուրքիոյ համար։

Բայց իրողութիւնները միշտ իրողութիւն են։ Պէտք չէ խորհիլ որ այժմէն կարելի կ'ըլլայ իրագործել այնքան փափաքուած մերձեցումը։

Անցինք նպաստաւոր նշաններուն։ Աւարիկ հատ մը, որ բաւական յատկանշական կը թուի։ Պուլկար սահմանադրական քլիւպներու կողմէ ութսունը ութ պատուիրակներ Սելանիկի մէջ գումարուեցան։ Ատոնք կը ներկայացնեն Սելանիկի, Սկէպլի, Մանասթրի և Էսքիրնէի կուսակալութեանց Մակեդոնացի-Պուլկարները։ Առեւտրականներ, բժիշկներ, ուսուցիչներ, երկրագործներ են, որոնց գործելու իշխանութիւն տուողներուն մէջ քաղաքական որոշ զարգացում մը ի յայտ կուգայ։ Բաւական հեռաքրքրաշարժ պարագայ մըն է որ այդ համաժողովը, որուն մէջ տիրող կարծիքը բաւական կը նմանի մեր արմատական-ընկերվարական-նութեան, կրօնական արարողութիւններով սկսած է, ատոնց մասնակցած են էքզարքարանին ներկայացուցիչը և քանի մը քահանայ։ Մանաւոր յիշատակութեան արժանի են համաժողովին կատարած ճիգերը, պուլկար ընակչութեան փափագները հաշտեցնելու համար երիտասարդ Թուրքիոյ օրէնքներուն հետ։ Օրինակի համար, Ընկերակցութեանց օրէնքին 4-րդ յօդուածը կարգիլէ քաղաքական ընկերակցութիւնները՝ ազգայնութեան եւ ցեղի անունով։ Այդ արամադրութիւնները մահացու հարուած մը պիտի տան այն քաղաքական քլիւպներուն և կուսակցութեանց, որոնք այնքան բազմաթիւ են եւրոպական Թուրքիոյ մէջ։ Փոխանակ այդ տրամադրութեանց դէմ ընդվզելու, ինչպէս կը վախցուէր, պուլկարական համաժողովին անդամները ջանացած են միջոցներ գտնել՝ իրենց ընկերակցութեանց գոյութիւնը փրկելու համար այն օրէնքին ներքեւ, որ հոկտ. 3 ին պիտի սկսի գործադրուիլ։ Օրէնքին նկատմամբ ցոյց տրուած այս յարգանքը բաւական նոր բան մըն է Մակեդոնիոյ մէջ։ Բայց ինչպէս ամէն մի տալ իր հակառակ կողմն ունի, պէտք է դիտել տալ որ այդ ջանքերն իսկ ի յայտ կը բերեն թէ մակեդոնա-պուլկարական քլիւպները կը փափաքին իրենց ազգային նկարագիրը պահպանել։ Թուրքիոյ ցեղային խնդիրներուն վերջին իրողութիւնը նուազ կարեւոր չէ։ Մ. և Ց. օսմ. Քոմիտէին և Դաշնակցութեան կնքաց համաձայնութիւնն է։ Դաշնակցութիւնը ամէնէն ազդեցիկն է հայ քոմիթէներուն մէջ։ Մարհրդարանին բացումէն ի վեր չատ մը հայ երեսփոխաններ ուժ տուին օսմ. Քոմիթէի ջանքերուն։ Ապրիլ 13 ի դէպքերէն յետոյ գործակցութիւնը աւելի սերտ ու շարունակական դարձաւ։ Կը վախցուէր որ Ատանայի ջարդերը չընդհատեն վերջնական համաձայնութեան համար եղած փորձերը։ Բայց օսմ. քոմիտէին և մասնաւորաբար Ճահիտ պէյի քաջասիրտ ընթացքը, որ լուսաբանութիւն և հարկեղած պատիժներ պահանջեց համոզում ներշնչեց Դաշնակցութեանց հայ երեսփոխաններուն՝ օսմ. Քոմիտէի անկեղծութեան մասին։ Ատիկա զգալապէս դիւրացուց գործը, և հայ երեսփոխան կարօ Բաստրմաճեան կրցաւ ընդհանուր համաձայնութեան բրօթօքոլ մը կնքել իր ընկերակցութեան և օսմ. Քոմիթէին միջև։ Այդ համաձայնութիւնը տեսակ մը զինակցութիւն է ի նպաստ Սահմանադրութեան պահպանումին, ընդդէմ յետադիմական տարրերու. Նոյնպէս այդ համաձայնութիւնը՝ նպաստաւոր է տեղական վարչութեանց իրաւասութիւններու ընդարձակման՝ ընդդէմ Հայերու վերագրուած անկախութեանց։ Այդ համաձայնութիւնը ոչ միայն պիտի նպաստէ Թուրքահայ յարաբերութեանց բարւոքման, այլև իր անդրադարձումներով ու օրինակով՝ աղդուապէս պիտի նպաստէ ցեղային վէճերու լուծման օսմ. կայսրութեան մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՐԻՐԵՐ

ՍԱՒԼԹԱՆԸ ԵՒ ՁԱՐԸ.— Սապան, հեռագրական այն լուրին վրայ թէ Սուլթանին և Զարին տեսակցութեան ծրագրին նկատմամբ բանակցութիւնները վերսկսած են, իրմանաւոր տեղեկութեանց համաձայն կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ կայսր կողմէ Սուլթանին տրուելիք այցելութեան լուրը հաստատուած է։ Տեսակցութիւնը ծովի վրայ պիտի կատարուի։ Զարը, Սուլթանին հետ տեսակցելէ ետքը, իր ճամբան պիտի շարունակէ։ Այդ մասին բանակցութիւնները Ռուսիոյ դեսպանին և Բ. Դրան միջև։ Այդ բանակցութեանց աւարտելուն տեսակցութեան ծրագիրը պիտի պատրաստուի։

— Ցառաջիկայ շաբթու Սդամպուլ չոգենաւով Լիվատիա պիտի ուղեւորի այն պատուիրակութիւնը որ օսմ. կառավարութեան անունով բարի գալուստ պիտի մաղթէ Ռուսիոյ կայսեր։ Այդ պատուիրակութիւնը կը կազմեն արտաքին գործոց նախարար Բիֆադ փաշա, զինուորական Խորհուրդին անդամ առաջին ֆէրիք Նազըմ փաշա և արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքական դիւանին միւմեիզ Տիգրան պէյ։ Նազըմ փաշայի հետ պիտի գանուի դեր-գնդապետի կամ հաղարապետի աստիճանով սպայակոյտի սպայ մը։

— Ռուսիոյ դեսպանը, առջի օրը արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցած միջոցին ծանոյց թէ Նիքոլա կայսրը Սեվաստոբոլ ժամանած է։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԵՐԱԴՈՐԾՆԵՐԸ.— Բ. Դրան մէջ, երէկ, Եպարքոսին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը գումարելով զբաղեցաւ Անատոլիի երկրագործներուն բաշխուելիք սերմացու ցորենին առաքման ու բաշխման եղանակներուն վրայ։ Արդ յանձնաժողովը կը կազմեն պատերազմական, կրթական, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները և Անատոլիի երկաթուղիներուն ընդհանուր տնօրէն Պ. Հիւկնէն։

—Սերմնացու այդ ցորեններուն մատակարարութեան նուազուրդը թէև այսօրուան համար որոշուած էր, սակայն տեղացի ու օտարազգի վաճառականներ, երէկ Եպարքոսին դիմելով ժամանակ ուղեցին Ռուսիոյ և Ռումանիոյ վաճառականներուն հետ բանակցելու համար, վասն զի հակառակ պարագային թէ՛ կառավարութիւնը և թէ իրենք պիտի վնասուին հարիւր հազար ոսկինոց այդ գործառնութենէն։ Եպարքոսը մինչև յառաջիկայ շաբաթ օրը յետաձգեց այդ նուազուրդը։ Գնուելիք ցորենին քանակութիւնն է տասնհինգ հազար թոնս։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը, անցեալ օր, թագրիր մը տուած էր Բ. Դրան՝ յայտնելով որ Այվալըքի մէջ և ուրիշ կարգ մը տեղեր յոյն ժողովրդեան դէմ անպատշաճ արարքներ տեղի կ'ունենան։ Եպարքոսին հրաւէրով, Ցունաց Պատրիարքարանին կողմէ խառն պատուիրակութիւն մը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և վերոգրեալ խնդրոյն նկատմամբ խորհրդակցեցաւ Եպարքոսին հետ։ Եռնի կազէթա կ'ըսէ թէ Եպարքոսը յայտարարեր է այդ պատուիրակութեան թէ նոյն պահանջումներուն պատճառ եղող անհամաձայնութիւնը բառնալու համար պէտք եղածը ի գործ պիտի դնէ և թէ դատական և կրօնական գործոց նախարարութիւնը պիտի պատասխանէ վերոյիշեալ թագրիրին։

ԵՐԴՈՒՄ.— Եպարքոսը, երէկ, պայատ երթալով Սուլթանին ներկայացուց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ.ն, որ օրինական երդումը կատարեց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ դեսպանատան գործակատարը Բ. Դուռը երթալով խնդրեց որ երկու երկիրներու մէջ գտնուած առեւտրական գործակատարներու տիրոջոը հիւպատութեան բարձրացուի։

ՀԻՒՍԻՍԻՆ ՃԱՀԻՏ ՊԷՅ Երկրագործական Պանքային ընդհանուր տնօրէն պիտի կարգուի։

ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ յայտարարուեր է Լա Թիւրքիի ներկայացուցիչին թէ առայժմ պէտք մը չի տեսնուիր դեսպանական փոխոխութեան մը։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս պիտի կարգուի Էմին Արսլան պէյ և ոչ թէ Տէրսիմի երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյ, ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՍՍԻ ԼԵՌ.— Խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան, որպէս զի Սեւ Լերան սահմանագլխին վրայ միջադէպեր տեղի չունենան։ Երկու կողմի պաշտօնատարները, երբ փոքր միջադէպ մը իսկ պատահի, համախորհուրդ պիտի գատարտեն ու ստորագրեն հարկ եղած տեղեկագիրը։

ԻԲԱՀԻՄԲԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵԱՆ.— Ժուրնալ տը Սալոնիք կ'առաջարկէ բոլոր երկիրներու առաջնակարգ իրաւագէտներէն իրաւարար ատեան մը կազմել՝ Բումէլիի մէջ Պուլկարներու և Յոյներու միջեւ եղած եկեղեցիի ու դպրոցի վէճերը կարգադրելու համար։

ԲԱՄԱԶԱՆ.— Լուսնոյ մահիկը երէկ գիշեր տեսնուած չըլլալով, Շապան ամսուան երեսուն օրը այսօր կ'ամբողջանայ և վաղը կը ոկսի Բամազանը։

—Կ. Պոլսոյ երեսփոխան Մուսթաֆա Սաբրի էֆ. պալատան քարոզիչ կարգուեցաւ Բամազանի առթիւ։

ՍԷՄԻՆԻ կացութեանը մասին, երէկ, երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան Եպարքոսը ու ներքին գործոց նախարարը և կարգ մը միջոցներ որոշեցին։

— Ցառաջիկայ չորեքշաբթի յանձնաժողովը յառաջիկայ շաբթու պիտի կազմուի արտաքին գործոց նախարարին նախագահութեամբ։

—Անգլիա, Իտալիա և Ռուսիա պատասխանեցին Բ. Դրան առաջարկութեան՝ մաքսերու յաւելման մասին։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ բոլոր կարասիներուն և առարկաներուն Զբրազանի պալատը փոխադրելու գործողութիւնը երէկ աւարտեցաւ։

ԱԼՊԱՆԻԱ.— Թան կ'ըսէ թէ նոր տեղեկութեան մը համաձայն, հաղար Ալպանիացի դրաւած են Մէրմիցայի կամուրջը։ Ճավիտ փաշա կը պատրաստուի Լուսմա գաւառակին Ալպանիացիներուն վրայ քալել, որոնց միացած են Բոգրիմա գաւառակին Ալպանիացիները։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ.— Թանիտsrոմոս կ'առաջարկէ որ, Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ մէջ եղածին պէս, հոս ալ ընդունուի իւրաքանչիւր տարբի թիւին համեմատութեամբ երեսփոխանի ընտրութիւն կատարելու դրութիւնը։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐԱՐԱՆ ազգային հանգանակութեան ընկերութեան նախագահ պիտի կարգուի Ծերակոյտի նախագահ Սայիտ փաշա։

Բ. ԴՐԱՆ մէջ կազմուած յանձնաժողով մը յարմար դատած է որ պետական պաշտօնեաները օրական վեցուկէս ժամ աշխատին և առաւօտները ժամը 4ին գործի սկսին։ Ներքին գործոց նախարարը կ'ուզէ որ օրական աշխատութիւնը ութ ժամ ըլլայ։ Վաղը այդ մասին վերջնական որոշում մը պիտի տրուի։

ԱՊՈՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻԱ.— Սելանիկի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ապա-իլ-Համիա առողջապահական պայմանները մեծապէս յարգելուն համար, կատարելապէս առողջ է։ Հիմա Ռիբէճ Ռէյսի ջուրին վարժուած ըլլալով, այդ գիւղին երկու օրը մէկ անգամ ութ տակառ ջուր կը փոխադրուի Սալթինի Վիլլան՝ չորս մէճիտիէի փոխարէն։

ԴԱՄԱԹԻՄՈՒՆԻՒ երեսփոխան Եուսուֆ Բէյմալ պէյ 600 ֆր. ամսաթոշակով պիտի հանէ դատական նախարարութեան կողմէ Եւրոպա զրկուելիք ուսանողներուն վրայ։

Ռ. ԴՈՒՌԸ խիստ հրամաններ ղրկեց ամէն կողմ, որպէս զի օսմ. նահանգներուն մէջ խռովարարական նպատակներով պտտող օտարականները արգիլուին և կամ ի հարկին սահմանագլուխէն դուրս հանուին։

ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՊԱՅԹՈՒՄ. Երէկ ժամը 6ին պայթում մը տեղի ունեցաւ Մաքրիքէօյի շրջակայքը գտնուած վառօդարանին մէջ։ Գործաւոր Զանդրրը-ցի Ալի վառօդ փչրելու յատուկ քարէ սանդրէն մէկը չտկած պահուն, քարը վար ինկաւ և տակաւին լաւ չպատրաստուած վառօդին վրայ ճնշելով պայթում առաջ բերաւ։ Ալի վայրկեանապէս մեռաւ։ Մօտը գտնուած ուրիշ երկու գործաւորներէն մէկը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. իսկ միւսին ձեռքերը ու երեսը այրեցան։ Ցառաջ եկած ցնցումէն Մաքրիքէօյի ու Այսթէֆանոսի տուներէն մէկ քանիին ապակիները կոտրեցան։ Սանդին մօտ գտնուած ուրիշ երկու սանդրէր ալ պայթեցան։ Կ'ըսուի թէ մէկ քանի գործաւորներ ալ փլատակներուն տակ մնացած են, զորս հանելու կ'աշխատուի։ Վիրաւորները հիւանդանոց տարուեցան։ Սպանները և զինուորներուն մեծամեծ ճիգերուն չնորհիւ աւելի մեծ վտանգի մը առաջը առնուեցաւ։

ՍԻՐԱՑԻՆ ՑՈՒԱՑ.— Ապա-իլ-Համիի դռնապաններէն Պէքիրի ազան՝ նախկին թիկնապահ Մէհմէտ Ալի սիրային յարաբերութիւններ ունէր Պէշիկթաշ բնակող միրլիվա Խալիլ փաշայի աղջկան հետ։ Առջի գիշերը աղջիկը տունէն ներս առաւ իր սիրականը, սակայն հայրը իմացաւ և սենեակէն ներս մտնելով ռովէլվէրով վիրաւորեց երիտասարդը։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։ Խալիլ փաշա ձերբակալուելով պատերազմական պաշտօնարանը ղրկուեցաւ։

ԾԵՐ ԱՄՈՒՍԻՆԸ ԵՒ ԻՐ ԿԻՆՆԵՐԸ.— Ծանուցուեցաւ թէ Պոլսոյ Բէյէճիկը թաղը պատահած հրդեհէն ետքը փլատակներուն տակէն կնոջ մը դիակը գտնուած է։ Ոստիկանութեանկողմէ կատարուած քննութեամբ մեծ ոճիր մը երեւան հանուեցաւ։ Բէյէճիկը թաղը կը բնակէր տեղական Մէհմէտ աղա, որ «Գատրո» էն դուրս հանուած էր։ Այդ անձը, թէև բաւական տարիքոտ, երկու կին ունէր։ Ցեռադիմական շարժումէն ետքը Մէհմէտ աղա ալ զինուորական ատեանին առջև հանուեցաւ և ժամանակ մը բանտարկուեցաւ։ Իր երկու երիտասարդ կիները, իրենց ծերունի էրկանը այդ բացակայութենէն օգտուելով, սկսան կարգ մը անձերու հետ սիրային յարաբերութիւններ հաստատել, այն ատենն որ Թաղեցիները մէկ քանի անգամ տունը կոխեցին և Մէհմէտ աղա ալ բանտին մէջ իմացաւ իրողութիւնը։ Պատիժը աւարտելէն ետքը, Մէհմէտ աղա իսկոյն իր տունը գնաց և խոշոր զմելիով մը վիրաւորեց երկու կիները։ Մէհմէտ աղա ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ, բայց վերջերս հիւանդութիւն կեղծելով հիւանդանոց փոխադրուեցաւ և անկէ յաջողեցաւ փախչիլ։ Առջի գիշերը գնաց հրդեհը սկսած տունը, ուր կը բնակէր Բուշէնն անուն կինը, զոր իր կիներուն ապօրէն ընթացքին միջնորդ կը նկատէր։ Մէհմէտ աղա դաշոյնով գետինը տապալեց Բուշէնը՝ յետոյ իր հեռը տարած քարիւղը գետինը թափելով բռնկցուց և այդպէս առաջ բերաւ հրդեհը։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, Մէհմէտ աղա լքած կին մը ունի եղեր և իմանալով որ Բուշէնի տունը կը գտնուի, փնտռելու դացեր է և հոն զայն ալ ծանրապէս վիրաւորեր է։ Երէկ հրդեհին վայրէն այր մարդու դիակ մըն ալ գտնուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ Մէհմէտ աղայինն է։

Ա.ՏԱՆՆԱՑԻ կուսակալը կը հեռագրէ թէ նահանգային զինուորական և քաղաքային պաշտօնեաներուն ու դատարաններուն վերակազմութիւնը աւարտած է։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ.— Դպրոցական վերամուտի առթիւ մեր ընթերցողներուն կը ծանուցանենք թէ նոր դասախօսութիւններ կը կատարուին Ֆրանսացի ուսուցչուհիի մը կողմէ, որ արդէն իսկ ծանօթ է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Տիկին Էտմօն Պրանիօրրի, Լայոյի մէջ ծնած, Օֆիսէ ա'Աքատէմի, տաղանդաւոր մասնագիր և նախկին աշակերտուհի Սէն Տընիի Էժիոն ա'Օնէօր կրթական հաստատութեան, երեք կարգի դասընթացք կազմակերպած է։ Մանկական դասընթացք մը հաստատած է երկու սեռերուն համար, միջին դասընթացք մը և բարձր. դասընթացք մը աղջկանց համար։ Ցաջողութիւն կը մաղթենք իր գովելի ձեռնարկին, որ ա՛լ աւելի պիտի նպաստէ Ֆրանսերէն լեզուին ու գրականութեան ծաւալման, որոնք այնքան յարգ կը վայելեն ամէն կողմ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Բերա, Թաքսիմ փողոց թիւ 15։

10—7

Ա.ՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 34րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեդրի ապէս է.—Հայտար-Փաշա Էնկիւրի գիծ (578 քիլոմեդր) 11,407 ֆր., անցեալ տարիէն 814 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 793 աւելի։ Էսկիշէհր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմեդր) 4,610, անցեալ տարիէն 1,286 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 1,085 պակաս։

ԶՈՂՈՎՈՒԴ

«Մեռելոցաց դպիրներ»-ը։

Մեր դպրոցական տարիներին, երբ դասընթացներ էին կազմակերպվում գրագիտության, ինչպես ասում էին, «ոչնչացման» համար, ամեն գյուղում գտնվում էր մի հոգեւոր դպիր, որ գրագիտ էր, գրել-կարդալ գիտեր։ Նրանք գրում էին մեռելոցաց դպիրներ։ Ինչպես գրագիտ մարդիկ, նրանք գրում էին նաեւ նամակներ, ինչպես գրագիտ մարդիկ, նրանք գրում էին նաեւ գրքեր։ Գրքերը գրում էին ոչ թե գրիչով, ինչպես հոգեւորականներն էին գրում, այլ գրում էին գրաֆիտե մատիտով։ Գրաֆիտե մատիտը գրում է, բայց գրածը հեշտությամբ ջնջվում է։ Գրիչով գրածը ջնջվում չի։ Գրաֆիտե մատիտով գրածը ջնջվում է։ Գրաֆիտե մատիտով գրածը ջնջվում է։ Գրաֆիտե մատիտով գրածը ջնջվում է

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր տեսչին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆr.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվոտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչբը էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 12

PHŒNIX ASSURANCE LD. C°

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆԴՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ Ս.Գլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւնն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղան է

ՈՒԴՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է առաւել քան 27000000 անգլիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և դաւառաց Դ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթորիա խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԻ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաֆնիֆօֆի սակարան, Սենճայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Ասդրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինոսար, Էլիզավէթկրատ, Իսմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քոզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովորոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռիասք, Ռօստով, Ռիպինսք, Սարատօֆ, Սիմֆերոպոլ, Սէմիպէտրօզլ, Զիսթօրոլ, Թիումէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիսթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսօնի մէջ), Պոպրինէց, Եւրազօրի, Քաքովքա, Նիքոլոլ և Սրօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Մնուտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Ֆրանքի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Ադրիանգրէպա, Գանիէ, Սկյանիկ, Իզմիր, Պիրէոս, Բագրատ, Վօյօ, Նիքա, Քալամաքա, Քանէ եւ Քանիա (Եգիպտոս)։

Դրամագլուխին և ուանդ ձգուած գրամին ու արժէթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 ֆրանքի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արդիւնաբերներու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը գնէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուբնթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանի, տեսակցական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ դիւաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական գրամներ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրատարակին և թէ տեղի հրատարակներուն վրայ, յանձնարարութիւններ կը գնէ։

Շնորհ փոքր վարձքի մը փոխարէն արժէթուղթեր կը պահէ, ուանդի ձեւով և ուղղուած տեղը եւ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կարծիներ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան արամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խուցեր, փոքր վարձքերով։

Ուանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իրր ուանդ կ'ընդունի դրամ և արժէթուղթ, սա տակաւորը վճարելով.

Ուղղուած տանն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4.—
Երկու » և աւելի	5.—

Ուանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Օգոստոս 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յանախորդներուն մէջ փոքր դրամագիրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց արամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր ուանդներու տեսակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի ուանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, ուստի դրամ ոսկեղրամ։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի Թ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1909-1910

Վարժարանիս Ի Թ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտ. 1ին։ Նոր աշակերտներու մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին սեպտ. 14-15. դասերը կանոնաւորապէս պիտի սկսին սեպտ. 20ին։ Վարժարանս այս տարուընէ սկսած պիտի ունենայ միջնակարգի Ա.-Զ. դասարաններ և մասնագիտական մանկավարժական բաժանումի Ա. դասարանը։ Աշակերտ մը վարժարանիս Ա. դասարանը ընդունուելու համար պէտք է ըլլայ՝ Ա. 11-12 տարեկան, Բ. Քննութիւն տայ հետեւեալ առարկաներէն. 1. Կրօն.— Դիւրին պատմութիւններ Քրիստոսի կեանքէն և նահապետներու շրջանէն։ 2. Հայ. լեզու.— Կարդալ հատուած մը բացատրել բառեր, և պատմել մաքուր լեզուով. պարզ նախադասութիւն մը վերլուծել՝ ցուցնելով իւրաքանչիւր բառի պաշտօնը. որոշել բոլոր մասունք բանիները. գիտնալ հոլովում, խոնարհում. զանազանել և բացատրել պարզ և բարդ բառեր։ Թելադրուած հատուած մը անսխալ գրել. գիտնալ ուղղագրութեան և տողադարձի վերաբերեալ բոլոր կանոնները, գրել փոքրիկ շարադրութիւն մը նկարագրական կամ պատմական։ Դ. Օսմաներէն.— Անսխալ կարդալ և պատմել պարզ Թուրքերէնով գրուած հատուած մը. հոլովել անուններ, դերանուններ, ընդհ. գիտելիքներ ածականներու և բայերու մասին. ուղղագրութիւն պարզ բառերու և գեղագրութեան նախնական վարժութիւններ։ Դ. Թուաբանութիւն.— 100-1000 Թուերով մտաւոր և գրաւոր չորս գործողութիւն. տեղական չափեր եւ դրամներ. միջազգային չափերէն՝ մեթրը ժամանակի չափ։ Չորս գործողութեան վրայ մտաւոր և գրաւոր խնդիրներ. միութեան կանոնով պարզ խնդիրներ։ 1-10000 Թուերու կազմութիւն, գրել կարդալ և անոնցմով չորս գործողութիւն մտաւոր և գրաւոր։ Մինչեւ 10000 Թուերու $1/2$, $1/3$, $2/3$... մասերը գտնել և փոխադարձաբար։ Ե. Իրազիտութիւն.— Մանօթութիւն կենդանիներու (կաթնասուններու Թռչուններու), բոյսերու հանքերու և օդերեւութաբանական նիւթերու մասին։

Վերի դասարաններէն ոեւէ մէկի մէջ ընդունուիլ ուզող աշակերտները նախ պէտք է ունենան համապատասխան տարիք, հիմ ունենալով Ա. դասարանի համար նշանակուածը և Բ. քննութիւն տան վարժարանիս ծրագրին համեմատ ուսուցչական մարմնի ներկայութեան։ Աշակերտ ուղարկողներու ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի այն պարագային վրայ, որ համապատասխան տարիք և հմտութիւն չունեցողները ետ պիտի ճամբուին, ո՛ւրկէ ալ եկած ըլլան, ամէն պատասխանատուութիւն իրենց վրայ թողնելով։

Թշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներու համար պէտք է վճարել՝ 1. մուտքի տուրք (միանուագ) 3 օսմ. ոսկի, 2. տարեթոշակ 15 օսմ. ոսկի։

Ի փոխարէն՝ գիշերօթիկ աշակերտներուն կը տրուի վարժարանէս, անուշ, հագուստ, անկողնի կազմած, ուսումնական պիտոյք, ուսում, բժշկութեան պիտոյք և մաքրութիւն։ Ոչ-կարնեցնակ գիշերօթիկ աշակերտներուն համար պէտք է վճարել նաեւ իբրեւ պահեստի դրամ 3 օսմ. ոսկի, որ իբր ուանդ դրամ պիտի պահուի վարժարանիս դրամարկղին մէջ, և ետ պիտի տրուի աշակերտին, երբ ան վերջնապէս մեկնի վարժարանէս։ Ա. և Բ. դասարաններու ցերեկեայ աշակերտներուն համար պէտք է վճարել 6 օսմ. ոսկի, իսկ Գ. Դ. Ե. Զ. դասարաններու աշակերտներուն համար 7 օսմ. ոսկի։ Ասոր փոխարէն՝ ցերեկեայ թշակաւորները կը ստանան ուսում և միայն ցերեկի ճաշ։ Մանկավարժական դասընթացքի ուսումը ձրի է, իսկ ապրուստը ինք ուսանողը պիտի հոգայ։ Դաշնակի և ջութակի դասերը կամաւոր են. անոնցմէ մէկին կամ միւսին հետեւիլ փափաքողը պէտք է վճարէ 3 օսմ. ոսկի։ Արձակուրդի միջոցին վարժարանս մնալ և և կամ օդափոխութեան մասնակցիլ ուզող գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ թշակաւոր աշակերտները պէտք է վճարեն մէկ մէկ օսմ. ոսկի։ Այս բոլոր վճարները կանխիկ են։ Վարժարանս ունի նաեւ արհեստագիտական բաժին, ուր առ այժմ կ'ուսուցուի կահագործութիւն՝ քառամեայ ընթացքով։ Կահագործութեան ճիւղին հետեւիլ կարենալու համար աշակերտը պէտք է ըլլայ՝ Ա. 13-16 տարեկան, ուշիմ և առողջ։ Բ. Լրացուցած արդէն վարժարանիս երկրորդ դասարանի ընթացքը և կամ ազգ. նախակրթարանի մը շրջանը։ Արհեստանոցին մէջ կ'ընդունուին թէ՛ գիշերօթիկ և թէ ցերեկեայ աշակերտներ։ Գիշերօթիկներու համար պէտք է վճարել միանուագ 3 օսմ. ոսկի իրբեւ մուտք, և 12 օսմ. ոսկի իրբեւ տարեթոշակ, իսկ ցերեկեայներու համար 3 օսմ. ոսկի իրբեւ տարեթոշակ։ Գիշերօթիկներու բոլոր ծախքերը վարժարանիս վրայ են. իսկ ցերեկեայներուն միայն ցերեկի ճաշը։ Արհեստանոցի գիշերօթիկ աշակերտներն ալ պարտին վճարել 3 օսմ. ոսկի իբրեւ պահեստի դրամ, և եթէ յուլիսի ու օգոստ.ի ամիսներուն վարժարանս մնան՝ 1 օսմ. ոսկի արձակուրդի տուրք։

Զրիավարժ աշակերտներուն ընդունելութեան համար դիմում ընել աւելորդ է, որովհետեւ վարժարանիս Հոգաբարձութիւնը արդէն կը կատարէ ձրիավարժներու բաշխումը գաւառներու վրայ, և պէտք եղած ընտրական հրահանգը կուտայ ազգ. առաջնորդարաններու։

Մնողք կամ պաշտպաններ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու կրնան դիմել Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարան կամ վարժարանիս տեսչութեան։

Փոխ-վերատեսուչ Սան. վարժ.ի
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հասցէ՝ Direction du collège Sanassarian Erzeroum

10—5

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵ՝ ՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 4/27 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Քոսքէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.

Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10.

Պոլիս, Ապաի պէյ և Ընկ. Վէզնէֆիլէր փողոց.

Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու Իզմիր փողոց.

Գալաթիա, Ալիքսանդր Ան աթթասիանի չուկայի հրապարակ.

Գալաթիա, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա ճաւտէսի.

Գալաթիա, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա ճաւտէսի.

Գիւղիս, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.

Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէյօղլէրէ ճաւտէսի, թիւ 137.

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.

Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիաէ, դարբանի հրապարակ.

Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

8 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն ԹԱՔԻ ՍՈՒԼՆԳ

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈՒԵՅՆԱՒԻՐ

Օգս. 31ին, Ժօճի, Մարսիլիա՝ Ֆ
Սեպտ. 7ին, Իմերէդի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 1ին, Իօճի Սեւ Ծով
Սեպտ. 8ին, Իմերէդի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թաքիանէ, քարուանին վրայ։

15 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԻԶՄԻՐԻ ԱՐՀԵՍՏ. ԴՊՐՈՑԻՆ

ԵՒ ՀԱՆՐ. ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ

Վ Ի Ճ Ա Կ Ա Հ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ընդհ. գործակալ Տէվիթսաս Վէնքուրա

Իզմիրի Արհեստ. վարժարանին և նահանգին մէջ գտնուող զանազան ցեղերու բոլոր դպրոցներուն ի նպաստ վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է կայս. կառավարութեան թոյլտուութեամբ։ Վիճակահանութիւնը առաջին անգամ պիտի քաշուի սեպտ. 14 (Հ. Տ.) երկուշաբթի օրը։ Տոմսակներուն մեծ մասը ծախուած ըլլալով՝ տոմսակ չգտնող հայրենասէր ժողովուրդին կը յանձնարարենք ժամ առաջ մասնակցիլ այդ բարեգործական ձեռնարկին։ Տոմսակները թիւով 4500 հատ են, որոնց կէսը՝ 2255ը հինգ թիրաժի մէջ իբր պարգեւ և ամօրթի պիտի շահին 649,600 ղրուշ։ Ամբողջ տոմսակին գինն է 2 մէճիտիէ, կէսը՝ 1 մէճիտիէ, քառորդը՝ 10 ղրուշ և մէկ ութերորդը՝ 5 ղրուշ։ Տոմսակները մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը ծախուին հետեւեալ տեղերը. Պոլիս՝ Պալըգ Բազարի Նաւամատոյցը, Օսման էֆ. խանին մէջ, ընդհ. գործակալ Տէվիթսաս Վէնթուրայի սենեակը. Պոլիս՝ Պալըգ Բազար Նէվշէհէր խանի մէջ Պէնսիօն Մ. Վէնթուրայի թիւ 162 սենեակը. Սուլթան Համամ, Սատրգիէ խան, լուսամայափոխ Նանի Միլիոնիտիսի և շուկային դուռը՝ Մագազէիներուն մէջ, իր ճիւղը եղող թիւ 12 խանութը. Ղալաթիա՝ Խավեար խանի մէջ՝ Իսագ Պրուշալէիի թիւ 91 սենեակը. Ղալաթիա՝ Խավեար խանի մէջ՝ Ժ. Պարուխի 69 թիւ սենեակը. Ղալաթիա՝ Դարաքէօյի մէջ՝ լուսամայափոխ Նիքոլաքի Անտրիա. Ղալաթիա՝ Դարաքէօյի մէջ՝ լուսամայափոխ Փոլիսիս Քալուպարա, և Պոլսոյ բոլոր լուսամայափոխներուն քով։

Դաւառներուն մէջ հետեւեալ տեղերը կը ծախուին։ Իզմիր՝ օսմ. Պանքային տակ «քօլէքթէօր» Մօրտախայ Լէվի և Կիրիտ Խանին տակ՝ «քօլէքթէօր» Պէնեամին Տէվիտաս։ Իզմիր՝ Ֆրանկաց թաղը՝ Եուսուֆ պէյ Ֆէրհանէյին մէջ Վասիտիտիս և ընկերները. Կիրիտ խանի մէջ Կապայ և Սէլանիկիէֆ, և Պիրէ Բազար՝ Լինմէն ու Զուդարէյ։ Էսքիշէհիր մէջ՝ Եաքօ Պոխոր Մօիզ և Տիմիթրի Երկիատիս։ Սելանիկի մէջ՝ Թահթաքալէ՝ Ասրոն. Մանսաթրրի մէջ՝ վաճառական Տավիտ Սասան։

Մեր հայրենասէր ընթերցողներուն կը յանձնարարենք որ փոխանակ օտար վիճակահանութեանց տոմսակներ գնելու, Իզմիրի այս նոր վիճակահանութեան նախապատուութիւն ընծայեն, որով թէ՛ օսմ. բարեգործական հաստատութեանց ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլան և թէ իրենց դրամը ապահով վիճակահանութեան մը յատկացուցած կ'ըլլան։ 6—3

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆr.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին

8,000,000 Ֆr.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին

3,700,000 Ֆr.

ԿԵԴՐՈՆՆ Ի ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Դեդեաղաճ, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանաստիր, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի հրատարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս տարբ բաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժէթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական գրամներ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրատարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս տեղական բոլոր գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքս տը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ ենթադրեալ Մնուտի մը ունի, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ՄՕՍ

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող

շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
ՍԷԴԻ	ՆԱԳՌՕՖՐԻՍ
ՄԻՆԻՍ	ԷՄԷՑՍԻՍ
ՐԱՓՍԻՍ	ՊՈՒԶԻՐԻՍ
ԹԷՑՊԸՐ	ՄՕԷՐԻՍ
ՆԱՐՊՕՆ	ՖԱՑԷԼԻ
ՆԱՎԱՐԻՆ	ՖԱՐՕՍ
	ԹԻՊՕ

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, էլեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։ Սդեր.

Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ ապրանքները Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ջ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ և Ընկ. Գործակալ.—Ուիթոլ խան, Պահչէ գարու, Պոլիս

ՋԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

31 Ջէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՑԱՃԵԱՆ